

**ВПРОВАДЖЕННЯ
СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**IMPLEMENTATION OF MODERN
TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF
ENSURING QUALITY TRAINING OF FUTURE
SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION**

**збірник наукових праць за матеріалами
Міжнародної (заочної) науково-практичної
конференції**

21-22 лютого 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА ФАХОВИХ МЕТОДИК

**ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**IMPLEMENTATION OF MODERN TECHNOLOGIES
IN THE PROCESS OF ENSURING QUALITY TRAINING
OF FUTURE SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION**

Збірник наукових праць

Хмельницький – 2024

Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти

**УДК 371.134/373.21:005.342(063)
В 82**

Рекомендовано до друку рішенням кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик (протокол № 7 від 26 лютого 2024 року) та вченої ради (протокол № 2 від 28 лютого 2024 року) Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Рецензенти:

Атрощенко Тетяна Олександрівна, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету, доктор педагогічних наук, професор, м. Мукачево;

Галус Олександр Мар'янович, проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, заслужений діяч науки і техніки України, доктор педагогічних наук, професор, м. Хмельницький;

Гнізділова Олена Анатоліївна, завідувач кафедри дошкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, доктор педагогічних наук, професор, м. Полтава.

В 82 Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти: збірник наукових праць / укладачі: Мисик О.С., Миськова Н.М., Онофрійчук Л.О., Пісоцька Л.С., Розгон В.В.; За заг.ред. проф. Зданевич Л.В. Хмельницький : ХГПА, 2024. 778 с.

У збірнику наукових праць представлено матеріали Міжнародної (заочної) науково-практичної конференції «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти» (21-22 лютого 2024 року), які включають статті відомих учених України та закордонних країн, викладачів закладів вищої освіти, докторантів, аспірантів, здобувачів, практичних працівників закладів освіти з таких напрямів: сучасні підходи до забезпечення якості управління в системі дошкільної освіти; психолого-педагогічний супровід дітей раннього та дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти; орієнтири освіти для сталого розвитку у професійній діяльності педагогів-дошкільників; формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до створення інклюзивного середовища у ЗДО; впровадження інноваційних технологій в освітній процес ЗДО; національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку в умовах сьогодення» актуальні проблеми підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Збірник наукових праць адресований науковцям, магістрам освіти, педагогам-практикам, фахівцям у галузі дошкільної та професійної освіти, майбутнім вихователям та вихователям ЗДО.

За достовірність фактів, дат, назв, посилань на літературні джерела тощо відповідальність несуть автори матеріалів

УДК 371.134/373.21:005.342(063)

© Л.В.Зданевич, О.С.Мисик, Н.М.Миськова,
Л.О.Онофрійчук, Л.С.Пісоцька, В.В.Розгон, 2024

© Кафедра дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, 2024

© Факультет дошкільної освіти та психології, 2024

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2024

Список використаних джерел

1. Андрєєва Г. М. Соціальна психологія. М.: Наука, 1994. 417 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). К., 2021. Спецвип. журн. «Вихователь-методист дошкільного закладу». 30 с.
3. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ : монографія / Н. Гавриш, О. Рейпольська та ін.; за заг. ред. О. Рейпольської. К. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 280 с.
4. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. / Редкол.: Дзевєрін О. Г та ін. / В. О. Сухомлинський // Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. К.: Рад. шк., 1977. Т. 3. 671 с.

Атрощенко Тетяна Олександрівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та
освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
Попович Оксана Михайлівна,
доктор педагогічних наук, доцент,
декан педагогічного факультету,
Мукачівський державний університет

**ТОЛЕРАНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК НАУКОВА ДЕФІНІЦІЯ ТА
ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Сучасне суспільство є багатонаціональним, а його громадяни є носіями різних мов, мають ті чи інші релігійні уподобання та ін. Щоб співіснувати та взаємодіяти в таких умовах необхідно бути толерантним та терпимим до «Іншого», поважати його погляди, життєвий вибір тощо. Толерантність як якість особистості формується в дошкільному віці, а отже, актуальним постає питання професійної підготовки майбутніх вихователів до роботи

в умовах поліетнічного регіону. Переконані, що тільки толерантний вихователь здатний виховати толерантне підростаюче покоління і здійснювати ефективну професійну діяльність у закладах дошкільної освіти з урахуванням сучасних тенденцій.

Проблема професійного становлення педагога та його діяльності в умовах поліетнічного регіону, як вважає І. Дичківська, потребує особливої уваги, адже сучасні політичні реалії вимагають толерантної взаємодії з багатонаціональними дитячими і батьківським колективами, що є можливим лише за умови сформованості полікультурної компетентності фахівця, яка включає: культурологічні, етноісторичні знання, вміння виокремлювати і привносити до змісту загальної освіти ідеї, що відображають культурне різноманіття світу; уміння організувати педагогічний процес як діалог носіїв різних культур у часі та просторі. Це передбачає: усвідомлення своїх спонукань до полікультурної діяльності у багатонаціональному середовищі – потреб та інтересів, прагнень, ціннісних орієнтацій, мотивів; оцінку своїх особистісних властивостей і якостей як майбутнього фахівця, готового до здійснення своєї професійної діяльності у полікультурному освітньому просторі [4, с.190]. Тобто, вихователь повинен бути максимально толерантним.

Толерантність є міжнародним терміном, найважливішою дефініцією, що наповнюється особливим змістом, оскільки у Декларації принципів толерантності цей термін розглядається як основа, що передбачає визнання єдності й різноманіття людства, взаємозалежності всіх від кожного і кожного від усіх, поваги прав іншого, а також утримання від заподіяння шкоди іншому, що означає шкоду для всіх і для самого себе. У документі зазначено, що «виховання у дусі толерантності слід розглядати як невідкладний імператив; у зв'язку з цим необхідно заохочувати методи систематичного й раціонального навчання толерантності, що розкривають культурні, соціальні, економічні, політичні та релігійні джерела нетерпимості, які лежать в основі насильства і відчуження. Політика і програми у сфері освіти повинні сприяти поліпшенню взаєморозуміння, зміцненню солідарності й терпимості в стосунках як між окремими людьми, так і між

етнічними, соціальними, культурними, релігійними і мовними групами, а також націями» [3].

Як стверджує І. Бех, толерантність – це «духовно-моральна властивість особистості, яка в своєму поведінковому розгортанні трансформується у вміння глибоко усвідомлювати себе і оточуючих, налагоджувати комунікацію, вільно взаємодіяти, виявляти милосердя та віру в людину» [2, с.3]. В. Ляпунова трактує толерантність як інтегральну якість особистості, що відображає активну моральну позицію і готовність до конструктивної взаємодії з людьми і групами людей незалежно від їх національної, соціальної, релігійної приналежності, поглядів, світогляду, стилю мислення і типу поведінки (виключаючи асоціальні прояви свідомості і поведінки). Толерантна особистість, як вважає дослідниця, повинна мати морально-правову культуру життєдіяльності та толерантну свідомість, культуру толерантної поведінки і спілкування, культуру самоствердження і самореалізації [5, с.181].

Погоджуємося з С. Сиваш та Г. Чорною, що гармонійне співіснування кожної особистості в полікультурному соціумі можливе за певних умов: толерантного ставлення один до одного, розвитку умінь та навичок продуктивної взаємодії з представниками інших національностей та культур, виховання громадян у системі загальнолюдських цінностей, де першочерговим є опанування власної історії та культури [5]. Автори переконані, що від рівня полікультурної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти насамперед залежить успішність реалізації виховних завдань щодо полікультурного виховання дошкільників, тому «особлива роль відведена саме фахівцям з дошкільної освіти, які займаються процесом формування світогляду дітей дошкільного віку і є помічниками у перших кроках полікультурного спілкування та взаємодії» [5, с.134].

Отже, зважаючи на вимоги сучасної полікультурної освіти та виклики сьогодення толерантність вважаємо вагомою передумовою ефективної професійної діяльності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах полікультурного регіону, позаяк «полікультурне середовище є об'єктивним тлом

для прояву толерантності кожної особистості, незалежно від того, до якої національної культури вона належить і яку роль виконує в системі соціальних відносин» [1].

Толерантність розуміємо як якість особистості, що передбачає наявність певної життєвої позиції, сприйняття іншого як самого себе, вміння взаємодіяти на основі партнерства, рівності та злагоди. Усвідомлення толерантності як професійно значущої якості відкриває нові можливості для особистісного та професійного зростання, саморозвитку, формує основи культури миру та полікультурну компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Відповідно, толерантність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти визначаємо як важливу особистісно-професійну якість, яка дозволяє не тільки здійснювати ефективну професійну діяльність відповідно до вимог сучасної полікультурної освіти, а й долати несприятливі фактори впливу.

Список використаних джерел

1. Бахіча Е.Е. Толерантність як якість професійного та особистого розвитку майбутніх вихователів у полікультурному середовищі Криму. URL : https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2012/NiO_5_2012/ped/Vah.htm
2. Бех І. Основоположник науки про вищі духовні переживання і цінності: принцип міжособистісної спільномірності В. Сухомлинського у вирішення проблеми толерантності. Освіта. 8 жовтня, 2014. С. 3.
3. Декларація принципів толерантності. Шлях освіти. 1999. № 2. С. 2–4.
4. Дичківська І.М. Формування міжетнічної толерантності майбутніх вихователів дошкільної освіти у процесі професійної підготовки. Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 189-197.
5. Ляпунова В. Система професійної підготовки майбутнього вихователя до формування у дітей основ етнічної толерантності. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка, 2013. № 2 (11). С. 179-186.

6. Сиваш С.В., Чорна Г.В. Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності в полікультурному просторі. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 2023. № 88. С. 133-137.

Бабій Ольга Володимирівна,
директор,
Хмельницький заклад дошкільної
освіти № 57
«Перлінка» Хмельницької міської ради

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Стаття розглядає конкретний аспект професійної компетентності керівника, а саме управління комунікаціями в організації під час адаптаційних змін, спрямованих на розвиток комунікативної компетентності керівника закладу дошкільної освіти. Сучасний керівник освітнього закладу повинен не лише користуватися сучасними засобами комунікації, але й вміти створювати комунікаційні мережі, спрямовані на забезпечення ефективності освітнього процесу та оптимального рівня управління навчальним закладом.

Ключові слова: комунікативна компетентність, комунікації в організації, адаптивні процеси.

Останні роки відзначаються значущими змінами у нормативно-правових засадах сфери освіти, що викликає необхідність вдосконалення управлінської діяльності. Особливу увагу приділяється розвитку комунікативної компетентності керівників освітніх установ у зв'язку із процесами діджиталізації суспільного життя. Ці зміни впливають на організацію освітньої діяльності та вимагають перегляду комунікаційних процесів в системі управління освітнім закладом. Однією з актуальних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>